



UKA 2013/91.1
22. oktober 2013
JH

Alta-mi inaarutaasumik isumaqatigiissutip (The Alta Document) taassumalu nassatarisaanik pingaarnertut kaammattuutigineqartut 4-it, nunat tamalaat akornanni nittarsaanneqarnissaanut, kiisalu Naalagaaffiit Peqatigiit nunat inuui pillugit 2014-imi nunarsuaq tamakkerlugu ataatsimeersuartitsinissaanut inaarutaasumik isumaqatigiissutip Naalagaaffiit Peqatigiit 69-issaa Ataatsimeersuarneranni pisortatigoortumik allagaatigilissagaat pillugu Naalakkersuisut suliaqaqqullugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Sara Olsvig, Inuit Ataqatigiit)

Alta-mi inaarutaasumik isumaqatigiissummi (The Alta Document) kaammattuutigineqartut qulequttat sisamat, nunat tamalaanni nittarsaanneqarnissaannut, kiisalu Naalagaaffiit Peqatigiit (FN) 69-issaannik ataatsimeersuarnerata nalaani, nunat inuokkaavi pillugit 2014-imi septemberip 22-anniit 23-annut New York-imi nunarsuaq tamakkerlugu ataatsimeersuartitsinissaannut inaarutaasumik isumaqatigiissutip Naalagaaffiit Peqatigiit (FN) pisortatigoortumik allagaatigilissagaat pillugu Naalakkersuisut suliaqaqqullugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut Inuit Ataqatigiinniit Sara Olsvig-ip siunnersuutaa taperserparput.

Alta-mi Inaarutaasumik Isumaqatigiissut aasaq juni-mi Norge-mi Saamit illoqarfianni Alta-mi nunarsuarmit tamarmit peqataaffigineqartumik nunat inoqqaavi 600-it tungaannut amerlassusillit katersuullutik ataatsimeersuarneranni isumaqatigiissutigineqarpoq.

Ataatsimeersuarnermut tassunga atasumik Issittormiut piareersaaqataapput Finlandimi Inari-mi upernaakkut aamma Nuummi oktober 2012. Nuummi piareersaataasumik ataatsimiinnermi Inatsisartut Nunanut Aallanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliaani ilaasortat qaaqusaallutik alaatsinaattutut peqataapput, soorlu aamma Alta-mi ataatsimiinnermi taamatut alaatsinaattutut malinnaallutik suleqataallutillu peqataatitaqartut, ataatsimiititaliami siulittaasoq siuttoralugu.

Inari-mi Nuummilu Issittormiut, nunarsuarmilu nunat inoqqaavi Alta-mi peqatigalugit piareersaataasumik ataatsimeersuarneranni aqqissuisut, Norge-mi Sameparlamenti

aqqissueqataasullu Saamit Siunnersuisoqatigiiffit kiisalu Inuit Issittormiut Siunnersuisoqatigiiffiat (ICC) manna iluatsillugu qutsaviginiarpakka.

Ilanngullugu oqaatigerusuppara aappaagumiit ICC-mut tapiissutit Naalakkersuisut annikillisarinarpatigik. Tamanna uani sulinitinnut tapersersuinitsinnullu tullianngilluinnarpoq. Kattuffiit ICC ittut inuit kajumissusertik tunngavilugu pilersinneqartut demokratiilu tunngavilugu innuttaasut nipaannik pisinnaatitaaffiinillu sorsuutiginnittut nunatsinni nunanilu tamalaani pisariaqartilluinnarpavut.

Isumaqarpugut Alta-mi Inaarutaasumik Isumaqatigiissut issittormiut tamakkiisumik isigaluta, nunat tamalaanni naalagaaffinnut Naalagaaffiit Peqatigiinnut (FN) ilaasortaasunut kaamattuutigissallugu paasissutissiissutigissallugulu pisariaqartorujussuusooq. Alta-mi isumaqatigiissut annertuutigit Issittormioqatigiit Inarimi Nuummilu piareersaataasumik ataatsimiinnerannit inaarutaasumik isumaqatigiissutigisat aalaavigalugit suliaavoq, taamaattumillu 2014-imi Naalagaaffiit Peqatigiit 69-issaannik ataatsimeersuarneranni nunat inoqqaavisa atugaat pillugit inaarutaasumik oqaaseqaatissamut Issittormioqatigiinniit ilanngussaqaqarnissarput pingaartorujussuusooq Inuit Ataqatigiinni aamma sumaqarpugut. Tassani soorunami Naalagaaffiit Peqatigiinni (FN) naalagaaffinnik qanimut sunniiniarnissaq pingaaruteqarpoq, tamannalu siunertaralugu Naalakkersuisut aamma iliuseqassasut inassutigissavarput.

Inuit Ataqatigiinnit nuannaarutigaarput Naalakkersuisut maannangaaq Alta-mit Isumaqatigiissut aalaavigalugu annertuunik iliuseqalereersimammata, allaat Naalagaaffiit Peqatigiit (FN) Generalsekretær-iat Ban Ki-Moon angullugu, tamanna ajunngilluinnarpoq. Taamaakkaluartoq septemberip 2014 tungaanut sunniuteqarsinnaanerput annerpaaq anguniarlugu suli iliuseqartariaqartugut isumaqarpugut.

Tamanna tunngavigavigalugu kissaatigissavarput siunnersuut Inatsisartut Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu ataatsimiititaliaani aappassaaneerseqartinnagu sularineqassasooq, pingaartumik suliassat suussinnaanersut eqqartorneqarlutik.

Ilanngullugu kissaatigissavarput Alta-mi Inaarutaasumik Isumaqatigiissutip kalaallisuaa ataatsimiititaliami ilaasortanut tunniunneqassasooq kingornalu Inatsisartunut ilaasortanut agguanneqarluni.